

...

Jaarverslag 2024

Jaarverslag 2024

Publicatie

Zoeken

Menu

Deel dit artikel

Lees in ons jaarverslag een selectie van de activiteiten die Probiblio voor én met bibliotheken uitvoerde in 2024.

75 jaar samenwerking met bibliotheken

Belang van digitale toegankelijkheid Digitaal burgerschap

Sluiting Airport Library Ongewenst gedrag van bezoekers

Adviseur op locatie Landelijke campagne

Van RCB naar BCB Artificial Intelligence

Werkbezoek statenleden Bustour Third Place

Studiereis SOOB-BOZH Masterplan Basisvaardigheden

Trainees Cijfers / OR / RvT

Beste lezer,

2024 was voor Probiblio een bijzonder jaar, we vierden ons 75-jarig bestaan. In verschillende vormen worden we door onze twee provincies, Noord en Zuid-Holland, al 75 jaar in staat gesteld bibliotheken en bibliotheekwerk te ondersteunen en verder te ontwikkelen.

We hebben het intern op verschillende momenten met alle medewerkers gevierd. Speciaal voor ons maakte het duo Speelman & Speelman een lied dat op het Winterfeest gezongen is, ter afsluiting van het jubileumjaar. Ook organiseerden we diverse feestelijkheden voor het netwerk. We maakten het jubileumboekje “Mijmeren” met allerlei verhalen en interviews over het bibliotheekwerk van vroeger in een speciale oplage van 75 stuks voor onze bibliotheken en stakeholders.

En wie jarig is trakteert, dus alle 219 bibliotheekvestigingen in Noord- en Zuid-Holland werden voorzien van een speciaal samengesteld jubileumpakket. Ook tijdens Bibliotheekplaza was er extra aandacht voor ons 75-jarig bestaan, en kregen we als verrassing een prachtig gedicht van onze gedeputeerden.

Ook was het een bijzonder jaar omdat, mede op initiatief van Probiblio, de coöperatie Samen Digitaal Innoveren werd opgericht. Namens 102 bibliotheken is er door deze coöperatie een succesvolle aanbesteding voor een gemeenschappelijk bibliotheeksysteem uitgevoerd.

En het was het jaar dat de trainees uit het eerste tweejarige traineeprogramma hun opleiding afrondden. Nog mooier is het om te kunnen vertellen dat vrijwel alle trainees een baan bij een bibliotheek in één van onze provincies hebben gevonden. Sinds september zijn we van start gegaan met een tweede lichting van acht trainees die verschillende opdrachten bij de bibliotheken uitvoeren.

Over alle andere ondersteunende activiteiten van Probiblio het afgelopen jaar voor bibliotheken kun je nog veel meer lezen in dit jaarverslag. Ik wens je daarbij veel inspiratie en leesplezier. Met elkaar zorgen we ervoor dat het bibliotheekwerk in Nederland er steeds beter voor staat. Met dank aan de provincies Noord- en Zuid-Holland die dit met hun langdurige en structurele ondersteuning mogelijk maken.

Frans Bergfeld

Directeur-bestuurder Probiblio

Probiblio viert 75 jaar samenwerking met bibliotheken

In 2024 vierden we trots ons 75-jarig bestaan! Een bijzonder jubileum dat we natuurlijk niet alleen intern vierden, maar ook met bibliotheken en partners. Ter ere van dit moment hebben we verschillende initiatieven opgezet om stil te staan bij onze geschiedenis en vooruit te kijken naar de toekomst.

Eén van de hoogtepunten was het jubileumboekje *Mijmeren*, waarin we door middel van interviews terugblikten op grote momenten uit de afgelopen 75 jaar, zoals de Bibliobus, de fusie tussen PBC Noord-Holland en PBC Zuid-Holland, Al@din en de bibliotheekautomatisering door de jaren heen.

Bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland ontvingen daarnaast een speciaal jubileumpakket. Niet alleen de hoofdvestigingen, maar elke vestiging werd verrast met een pakket vol symboliek en verbinding: chocola en thee om samen van te genieten, praatkaarten om elkaar beter te leren kennen en een Escaperoom-spel dat bibliotheken in hun eigen dorp of stad kunnen spelen.

Bibliotheekplaza

Tijdens Bibliotheekplaza eind oktober stond het jubileum ook in de schijnwerpers. Van de provincies Noord- en Zuid-Holland ontvingen we een speciaal geschreven jubileumgedicht van de Zuid-Hollandse provinciedichter Yvette Neuschwanger-Kars, een blijk van erkenning voor het werk dat we samen met bibliotheken verzetten. Ook konden deelnemers een expositie bekijken die de ontwikkeling van bibliotheken en de rol van Probiblio door de jaren heen belichtte. Het eerste jubileumboekje werd overhandigd aan de jongste bibliotheekmedewerker die aanwezig was.

Intern vierden we ons jubileum op diverse manieren: van een zomerfeest inclusief gepensioneerden en traktatiemomenten tot de mijmerbox en een speciaal voor ons geschreven jubileumlied van cabaretduo Speelman & Speelman. Ook deelden collega's persoonlijke herinneringen en verhalen en kozen we onze eigen jubileumthee.

Met trots kijken we terug op 75 jaar ondersteuning voor bibliotheken. En met net zoveel energie kijken we uit naar de toekomst! Hoe die

eruit gaat zien? [De kinderen van collega's dachten tijdens een brainstormsessie mee!](#)

Alle jubileuminterviews teruglezen en het jubileumlied horen? [Je vindt het op onze jubileumwebsite.](#)

Meer weten? [Neem contact op met Ilse Keune.](#)

Belang van digitale toegankelijkheid: bij bibliotheken én Probiblio

De bibliotheek is een plek waar iedereen welkom is. Goede digitale toegankelijkheid moet dan natuurlijk ook serieus genomen worden. Probiblio helpt bibliotheken op weg bij het toegankelijk maken van hun digitale kanalen. Daarnaast verkreeg de website van Probiblio zelf, na het uitvoeren van een toegankelijkheidsonderzoek afgelopen jaar, de B-

status; een mooi beginpunt, op weg naar volledige digitale toegankelijkheid.

Digitale toegankelijkheid gaat over de bruikbaarheid van digitale diensten voor iedereen. De overheid wil dat iedereen mee kan doen in de digitale samenleving. Volgens de wetgeving moeten websites, mobiele apps en digitale documenten toegankelijk zijn voor iedereen, ook en misschien wel vooral voor mensen met een functiebeperking.

Met een toegankelijkheidsverklaring laten organisaties zien hoe digitaal toegankelijk de website is. Er zijn vijf verschillende statussen. Hierbij heb je status A tot en met E, waarbij A volledig voldoet en er bij status E nog veel werk aan de winkel is. Vanaf status C voldoe je aan de wet, maar dien je binnen 6 maanden verbeteringen door te voeren.

Nobel streven

Bibliotheek AanZet heeft als één van de eerste bibliotheken in Nederland een B-status verkregen. Medewerker Productontwikkeling / Innovatie en Digitale Media Rutger Schönfeld richt zich in zijn rol op de digitale transformatie van de bibliotheekdiensten. “We hebben veel zaken laten aanpassen door ons team developers (Hoppinger, dus geen WAAS, red.) en hebben inmiddels 38 van de 50 criteriapunten op orde. Een tip voor andere bibliotheken: het is handig om één persoon (onofficieel) chef digitoegankelijkheid te maken binnen je organisatie. Deze collega kan zich dan verdiepen in de materie, het onderzoek aanvragen en de publicatie afronden. Wijs één persoon aan die er passie voor kan ontwikkelen en de rest volgt vanzelf.”

DT bij Probiblio

In 2024 is de corporate website van Probiblio door toegankelijkheidsbureau Swink beoordeeld. De toegankelijkheidsverklaring is vervolgens op onze website gepubliceerd. De komende tijd laten we andere websites

waar Probiblio verantwoordelijk voor is beoordelen en verbeteren we waar nodig de processen.

Ook aan de slag met digitale toegankelijkheid? Neem contact op met Monique van der Loo.

Lees ook: Wat levert een digitaal toegankelijke bibliotheek op?

Vaardig, weerbaar en actief in de online informatiesamenleving

(Digitaal) burgerschap zorgt ervoor dat mensen zich vaardig, weerbaar en actief kunnen bewegen in de online informatiesamenleving. Het richt zich op hoe mensen zich verantwoordelijk, ethisch en actief gedragen in de digitale wereld. Bibliotheken spelen hierin een belangrijke rol als toegankelijk kenniscentrum en ontmoetingsplek. Probiblio helpt hen die rol praktisch vorm te geven.

Het digitaal vaardig maken én houden van Nederlandse burgers is één van de grootste maatschappelijke opgaven van het moment. De dienstverlening van Probiblio richt zich erop dat bibliotheken het [landelijke programma digitaal burgerschap van Stichting Pica](#) makkelijk kunnen realiseren en uitvoeren. We inspireren via nieuwsbrieven, podcasts en bijeenkomsten met mooie praktijkvoorbeelden en nieuwe ontwikkelingen.

Zo verschenen er in 2024 [3 podcastafleveringen](#). En onze DigiSnacks kunnen ingezet worden als [gespreksstarter](#) over het onderwerp. Een laagdrempelige manier voor digitaal comfortabele volwassenen om kennis te maken met nieuwe apps.

Het thema van de Netwerkbijeenkomsten in 2024 was burgerschap, in de bredere zin. Daar voerden we met [Noord](#)– en [Zuid-Hollandse](#) gemeenten, bibliotheken en partners het gesprek over het bevorderen van burgerschap, wat de rol van de bibliotheek is en hoe gemeenten en bibliotheken hierbij kunnen samenwerken.

Leerbehoefte

Uit onderzoek van [BiebPanel](#) blijkt dat de meeste mensen graag meer leren over het omgaan met en herkennen van AI, het herkennen van digitale oplichting, veilig internetgebruik en hoe ze online informatie kritisch kunnen beoordelen. Mensen leren het liefst over digitaal burgerschap via een filmpje, door iets te lezen of door het meedoen aan een online cursus. Maar lager opgeleiden en 65-plussers leren liever door 1-op-1 uitleg van een bekende. In een vervolgonderzoek gaan we verder in gesprek met mensen die specifieke vragen hebben over digitale weerbaarheid: wat willen ze weten over hun online veiligheid en hoe ze risico's kunnen voorkomen en hoe willen ze die kennis opdoen?

Meer weten?

Dat digitaal burgerschap een onderwerp is dat ook de komende jaren veel aandacht van bibliotheken zal krijgen, is duidelijk. Wil je meer weten over digitaal burgerschap in jouw bibliotheek? [Neem contact op met adviseurs educatie Aniek van Son](#) of [Joyce de Boer](#) of [bekijk onze dienst Digitaal burgerschap](#).

Airport Library, ‘toppunt van beschaving’, na 14 jaar gesloten

Op 11 november 2024 sloot Airport Library, de etalage van de Nederlandse cultuur en het visitekaartje van de Nederlandse bibliotheken op Amsterdam Airport Schiphol. In 2010 werd deze eerste bibliotheek op een luchthaven ter wereld geopend door prinses Laurentien met Probiblio als belangrijkste initiatiefnemer. Met een paar jaar onderbreking werd Airport Library vooral door gepensioneerde Probiblio-medewerkers dagelijks beheerd.

In maart liet het ministerie van OCW weten de subsidiëring van Airport Library na 14 jaar te beëindigen. Het initiatief paste niet meer bij haar beleidskeuzes en werkwijze. Alternatieve financieringsbronnen, zoals het Cultuurfonds, kwamen niet in aanmerking, omdat zij geen exploitatiesubsidie verstrekken. En ook de Luchthaven Schiphol zelf beschikte niet over de middelen om de exploitatie over te nemen.

Nederlandse cultuur verspreiden

Airport Library is al die jaren permanent open geweest om wachtende transferreizigers kennis te laten maken met de Nederlandse kunst en cultuur. De bibliotheek bood een collectie van in zo’n veertig talen vertaalde Nederlandse (jeugd)literatuur en boeken over Nederlandse kunst en

cultuur om ter plaatse te lezen en te bekijken. Daarnaast waren er wisselende fysieke en permanente digitale presentaties over aspecten van de Nederlandse cultuur, zoals architectuur. Ook was er aandacht voor muziek van Nederlandse componisten en musici en waren de kleurplaten met Nederlandse onderwerpen heel populair bij de kinderen.

Toppunt van beschaving

Airport Library werd hoog gewaardeerd. De bijzondere bibliotheek werd na de opening uitgeroepen tot beste nieuwe luchthavenvoorziening wereldwijd en door één van de vele bezoekers het toppunt van beschaving genoemd. The New York Times sprak van [an unlikely sanctuary of books](#).

Meer weten? [Neem contact op met Netwerkadviser Dick van Tol](#).

‘Help! Er komt een jongere in de bieb’

Frontofficemedewerkers ervaren regelmatig ongewenst gedrag van (jongere) bezoekers. HR-adviseur Fabienne Mokken ontwikkelde in 2024 een handreiking voor effectieve maatregelen. Daarnaast stelde Bibliotheek AanZet, ondersteund door Probiblio, een beleidsdocument op om jongeren beter te bereiken en juist meer te betrekken.

Onder ongewenst gedrag verstaan we alle vormen van pesten, agressie, intimidatie, discriminatie en seksuele intimidatie. Bezoekers met psychische klachten, daklozen en jongeren kunnen uitdagend

zijn. Fabienne: “Veel bibliotheken hebben er mee te maken, wat kan leiden tot onveiligheid, stress, ziekmeldingen of zelfs tot medewerkers die ontslag nemen. Dit kan ook negatieve weerslag hebben op bezoekers. De publicatie gaat hierop in en we brachten bibliotheken ook samen tijdens een bijeenkomst om uitdagingen met elkaar te delen en te bespreken.”

[Lees de publicatie](#)

Adviseur onderzoek Marion Romein, organisator van de leergemeenschap in 2024, benadrukt daarnaast ook graag de positieve interacties met jongeren in de bibliotheek. “Jongeren zijn ook een belangrijke doelgroep. Als je hen betreft, verminder je de kans op escalatie naar problemen.”

Hulpvraag

David Timmer, Product owner jongeren en volwassenen van Bibliotheek AanZet, zegt: “Alle jongeren die binnenlopen bij de bibliotheek, hebben een hulpvraag. Dat kan het zoeken van een boek zijn, het willen bijwonen van een activiteit of juist heel eenvoudig, de behoefte hebben om gewoon even ergens te willen zijn. Uiteindelijk gaat het erom dat de jongere gehoord en gezien wordt. En een welkom gevoel uitstralen, ze begroeten met een glimlach en laten weten dat wij er voor ze zijn, dat zijn de eerste en belangrijkste stappen in het voorkomen van ongewenst gedrag.”

Voor Bibliotheek AanZet resulteerde de deelname aan Probiblio's leergemeenschap in een beleids- en visiedocument voor deze doelgroep. “In ons aanbod aan jongeren ontbrak het aan een bepaalde lijn of visie. De input van experts op het gebied van jongeren die te gast waren bij de leergemeenschap hebben daar erg bij geholpen. Mijn tip voor andere bibliotheken: laten we gebruikmaken van elkaars ervaring. Voeg een lokaal sausje toe en je kunt aan de slag.”

Meer weten over [ongewenst gedrag](#)? Neem contact op met HR-adviseur [Fabienne Mokken](#). Ook aan de slag met jongeren? [Neem contact op met Adviseur educatie Geert-Jan Davelaar](#).

Adviseur op locatie: ruimte voor vernieuwing in de bibliotheek

Hoe kun je als bibliotheek vernieuwen zonder dat het ten koste gaat van het dagelijks werk? Met het in 2024 gestarte programma *Adviseur op locatie* biedt Probiblio ondersteuning op maat. Een adviseur werkt een dag per week op locatie bij de bibliotheek, duikt in een vraagstuk en creëert samen met de bibliotheekmedewerkers ruimte voor innovatie. “Het mooiste is dat je samen optrekt,” zegt

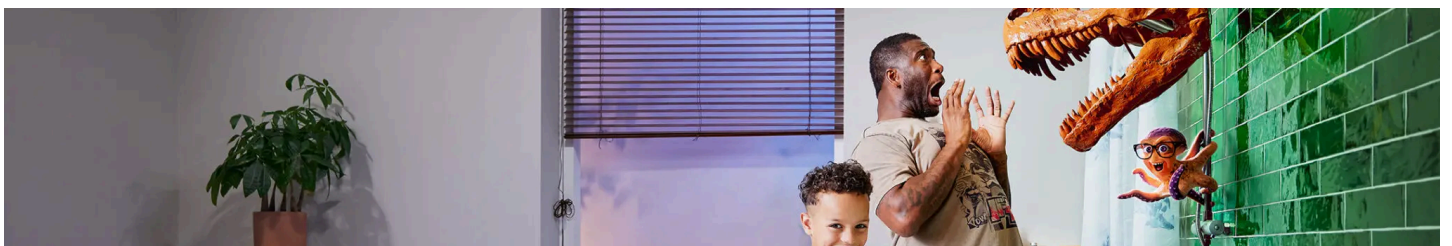
Noor Kuijpers, adviseur programmering bij Probiblio. “Je bouwt een relatie op en investeert in elkaar. Dat zorgt voor focus en een hogere kwaliteit.”

Het programma start altijd met een vraag. Noor: “Vaak blijkt er een diepere vraag achter te zitten, iets wat we aan de voorkant beter willen onderzoeken. De aanpak is experimenteel: in 2024 hebben we 7 trajecten uitgevoerd, telkens in nauwe samenwerking met de bibliotheken. Bij Bibliotheek Oostland hielpen we de directeur om de visie van een *community library* concreet te maken. In Zoetermeer lag de focus op programmering voor 2025. Bij De Boekenberg in Spijkenisse werd onderzocht hoe jongeren betrokken kunnen worden bij programmering en marketing. Daarnaast hebben we ook social designers ingeschakeld om op nieuwe perspectieven te komen.”

Win win

Noor merkt dat deze aanpak niet alleen de bibliotheek verder helpt, maar haar ook als adviseur sterker maakt. “Ik leer de organisatie beter kennen en kan daardoor beter inspelen op hun behoeften,” zegt ze. In 2025 willen we daarom *Adviseur op locatie* uitbreiden naar 10 bibliotheken, zodat nog meer bibliotheken kunnen profiteren van deze aanpak.

Meer weten? Neem contact op met Adviseur programmering Noor Kuijpers.

Ontdek wat je allemaal kan: één gezamenlijke boodschap voor de bibliotheek

In 2024 lanceerden Nederlandse bibliotheken de landelijke campagne *Ontdek wat je allemaal kan*. “Deze campagne maakt zichtbaar wat de bibliotheek vandaag de dag betekent voor jong en oud,” zegt Karlijn van Oirschot, marketingadviseur bij Probiblio. “Bijzonder dat we voor het eerst samen benadrukken dat de bibliotheek dé plek is om je te ontwikkelen, nieuwe vaardigheden te leren en anderen te ontmoeten.”

De campagne die onder andere te zien was op tv en social media, bereikte 6,7 miljoen mensen. “Fantastisch hoe breed dit werd opgepakt,” zegt Karlijn. “Dankzij een sterk onderzoek staat er nu een eenduidige boodschap die de kracht van de bibliotheek onderstreept.”

Lokale doorvertaling

Probiblio speelde een actieve rol. Zo nam marketingadviseur Mijke Morselt deel aan de landelijke werkgroep, samen met Rina Sanders van Bibliotheek AanZet. Voor de lokale doorvertaling adviseerden we bibliotheken en faciliteerden we kennisdeling. Karlijn: “Veel bibliotheken sloten met hun websites en social media naadloos aan op de campagne. Bibliotheek Aan de Vliet deed bijvoorbeeld een posteractie. Bibliotheek IJmond-Noord plaatste visuals op uitleenmeubels. Bibliotheek Amstelland gaf workshops over robotdieren. Ook dachten zij mee over de beleving van het bibliotheekimago.”

In de Bieb-to-Bieb-community delen bibliotheken nog steeds praktische voorbeelden en tools voor lokale campagnes om elkaar te inspireren. Karlijn: “Samen versterken we zo de boodschap en vergroten we de impact.”

De campagne is zo ingericht dat deze minimaal 3 jaar landelijk en lokaal inzetbaar is. In 2025 volgt een tweede flight van de campagne, die loopt van 24 maart tot en met 4 mei.

Meer weten? [Neem contact op met Adviseur marketing Karlijn van Oirschot.](#)

Bibliotheek Collectiebeheer: 80% collectioneren door Probiblio, 20% eigen invulling

In 2024 stapten 9 van de 15 bibliotheken voor wie Probiblio het collectioneren verzorgt, over van RCB (Rationeel Collectiebeheer) naar BCB (Bibliotheek Collectiebeheer). BCB is duurzamer, diverser en uiteindelijk voordeliger. Deze overstap betekende wel een omschakeling, zowel voor Probiblio als de bibliotheken.

Volgens collectieadviseur David Rozema biedt BCB meer flexibiliteit door het collectiebeheer over de gehele organisatie te bekijken, in plaats van per vestiging. Dit zorgt ervoor dat boeken daar blijven waar ze het meest nodig zijn, en verplaatst kunnen worden als dat niet het geval is. David: “De bibliotheek besteedt de grote boodschappen (80% van het collectioneren) aan ons uit en doet de kleinere boodschappen (20%) zelf. Het vervangt daarnaast de repetitieve taken.”

Saneren, rouleren & floaten en aanschaf

BCB bestaat uit 3 onderdelen: saneren (afschrijven van boeken), rouleren (als een boek lang niet is uitgeleend, krijgt het op een andere vestiging een tweede kans) en floaten (een boek blijft op de plek waar het is gereserveerd als er plek voor is; dat scheelt transport) en aanschaf (het Wise-systeem bepaalt welke titels waarheen gaan).

David: “We hopen dat het de bibliotheek op den duur tijd bespaart. Als het goed is krijgen ze meer ruimte om eigen accenten te leggen, collectie te kopen waar ze trots op zijn of samen te werken met doelgroepen van de bibliotheek. Een collectie die niet per se veel uitlending behaalt, maar die wel past bij de missie en visie van de bibliotheek.”

Leren door te doen

Een van de bibliotheken die afgelopen jaar overstapte op BCB is Cpunt Bibliotheek. Marjolein Schrage, Coördinator Informatie & Collectie, merkt op dat vooral saneren veel tijd bespaart. Hoewel floaten en aanschaf nog hun waarde moeten bewijzen vanwege initiële onbalans in de boekdistributie, blijft zij optimistisch over de mogelijkheden. “Het scheelt de collega’s op de werkvloer veel tijd, want ze hoeven niet meer zelf allerlei titels uit de kast te zoeken of lijsten te maken: één druk op de knop en de lijst rolt uit Wise.”

De implementatie was best een zoektocht. David: “Er is intensief samengewerkt met onze collega’s van het Wise-team om tot het beste resultaat te komen. Natuurlijk blijven er altijd verbeterpunten in de uitwerking die we tijdens de gebruikersoverleggen die we organiseren met de aanwezige bibliotheken bespreken.”

Meer weten? [Neem contact op met Collectieadviseur David Rozema.](#)

Of [bekijk onze dienst Collectioneren](#) en [Coaching Programmering](#).

Artificial Intelligence als tool, geen doel

Wat betekent AI voor medewerkers in verschillende functies? Hoe kunnen bibliotheken AI inzetten om gebruikers beter te helpen? En hoe benut je de voordelen terwijl je oog houdt voor ethiek en digitale inclusie? Zowel bij Probiblio als bij onze bibliotheken zijn dat in 2024 belangrijke vraagstukken, zeker gezien snelle ontwikkelingen in de wereld om ons heen. De zoektocht hoe om te gaan met AI in je organisatie delen we in blogs, columns, bijeenkomsten, podcasts en interviews.

AI kan een bibliotheekmedewerker op verschillende manieren ondersteunen. Of je nu collecties beheert, programmering verzorgt of klantvragen beantwoordt – AI helpt bij het vinden van relevante informatie, het automatiseren van repetitieve taken en het personaliseren van diensten. Denk aan chatbots, automatische samenvattingen of AI-gestuurde aanbevelingen. Maar veel is ook nog onduidelijk of onzeker.

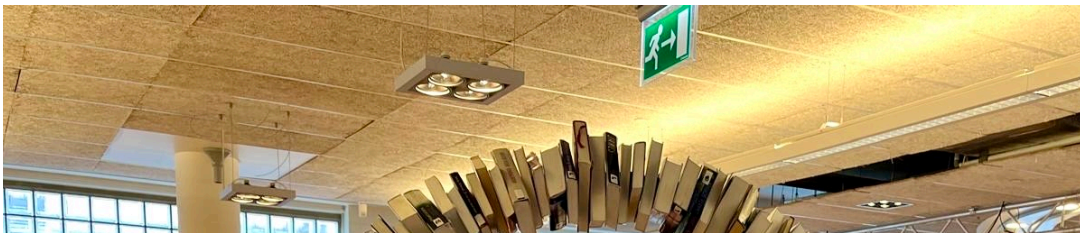
[Je leest er alles over in dit dossier.](#)

AI als oplossing?

Het thema stond ook centraal tijdens de [Marketingdag](#) in juni 2024. Volgens inspirerende keynote speaker [SETUP](#) moeten we niet vragen ‘Hoe kan de bibliotheek AI inzetten?’ maar: ‘Wat willen we bereiken en is AI daarvoor de oplossing?’ AI is een tool, geen doel. Welke onderliggende vraag zit er achter een probleem, hoe kunnen we dat oplossen, eventueel met AI – en wat willen we AI dan laten doen en wat niet? Houd ook altijd in de gaten wat het gebruik van AI doet met de efficiëntie, het werkplezier en menselijk contact.

Lise Sloot van Cpunt, aanwezig op de Marketingdag, zegt: “Ik zie dat AI een mooie tool kan zijn om het werk gemakkelijker te maken en op nieuwe ideeën te komen. Maar we moeten wél goed de balans in de gaten houden: gaan we dit met AI doen of zijn er andere oplossingen met mensen te bedenken?”

Verder praten? [Neem contact op met Adviseur educatie Erik Reuvers](#) of [Adviseur Marketing Thomas de Bruin.](#)

Statenleden op werkbezoek: een blik op de maatschappelijke impact van bibliotheken

In 2024 organiseerde Probiblio werkbezoeken voor Statenleden van de provincies Noord- en Zuid-Holland, om hen een inkijk te geven in de maatschappelijke rol van bibliotheken en onze samenwerking met bibliotheken in de regio.

In Zuid-Holland bezochten Statenleden de nieuwe vestiging van Bibliotheek aan de Vliet in het Huis van de Stad in Rijswijk. Directeur Gerard Hendriks en wethouder Cultuur Mark Wit namen hen tijdens een rondleiding mee in de ontwikkeling van de bibliotheek als ‘huiskamer van de stad’. Onze directeur-bestuurder Frans Bergfeld gaf een toelichting op de ontwikkelingen in het bibliotheekstelsel en de samenwerking tussen Probiblio en Bibliotheek aan de Vliet. Hier werd door Probiblio-adviseur Maaïke Verhoeven specifiek stilgestaan bij de samenwerking op het gebied van HR: Probiblio ontwikkelde met het MT hun strategisch HR-beleid en Aan de Vliet nam deel aan het traject strategische personeelsplanning. Gerard Hendriks gaf aan blij te zijn met de expertise en begeleiding van Probiblio en de inzichten die ze hierbij hebben opgedaan over de personele inzet.

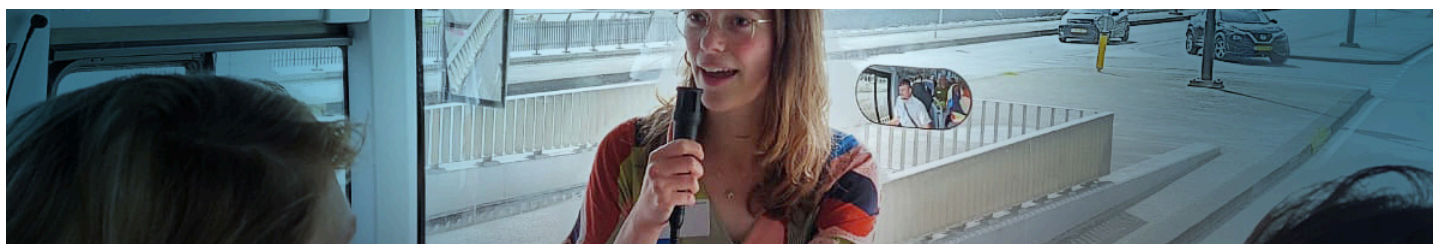
Bibliotheek is ontmoetingsplek

De Noord-Hollandse Statenleden ontvingen we bij de Bibliotheek Amstelland op het Stadsplein in Amstelveen. Frans Bergfeld lichtte toe hoe Probiblio bibliotheken ondersteunt bij thema's als leesplezier en digitale inclusie. Directeur a.i. Irene van Heerde en haar team van Bibliotheek Amstelland gaven inzicht in hoe de bibliotheek een

ontmoetingsplek is voor alle inwoners en deelden succesvolle praktijkvoorbeelden. Zo vertelde programmeur Meliza de Vries hoe zij middels haar initiatief 'het Ontbubbelblad bezoekers open gesprekken laat voeren en zo 'bubbels' doorbreekt. Een deelnemer van het werkbezoek vatte het bezoek mooi samen: "De ochtend gaf een mooi beeld van wat de bibliotheek allemaal oplevert. Onze blik op de bibliotheek is zeker verbreed."

Deze werkbezoeken bieden waardevolle inzichten in de impact van bibliotheken op de samenleving en onderstrepen het belang van samenwerking tussen provinciale overheden, gemeenten, bibliotheken en Probiblio.

Meer weten? Neem contact op met Beleidsadviseur Donna van Rooij.

Probiblio on tour voor Third places

Probiblio organiseerde in 2024 een inspirerende bustour voor bibliotheekmedewerkers uit Noord- en Zuid-Holland. Het doel? Kennis delen, nieuwe inzichten opdoen en elkaar inspireren met innovatieve ideeën voor de bibliotheek als een 'Third place'.

Tijdens de tour bezochten de deelnemers de bibliotheken OBA Bijlmerplein, Huis van Eemnes, Bibliotheek Harderwijk (Noordwest Veluwe) en Bibliotheek Dronten (Flevomeer bibliotheken). Zo zagen ze dat Bibliotheek Harderwijk veel uitnodigende plekken heeft gecreëerd voor jongeren: gepimpt met lokale cultuur en historisch erfgoed, zoals een reuzerreddingsboei. OBA Bijlmerplein inspireerde de deelnemers met hun flexibel in te richten ruimten. Je kunt bijvoorbeeld boekenwanden wegschuiven, zodat er een cursusruimte

ontstaat. Een bezoekje brengen aan Bibliotheek Dronten gaat gepaard met een heel gastvrij gebaar: er stonden Flevolandse sapjes klaar en de directeur-bestuurder heette iedereen persoonlijk welkom. Ook bij Huis van Eemnes staan ze erop om iedere bezoeker persoonlijk te begroeten bij binnenkomst. De groep kreeg daar een uitgebreide tour langs de pooltafels, het café en de gymzalen die het Huis rijk is.

Groot succes

Probiblio-adviseur Programmering Lotte Kok organiseerde en begeleidde de bustour. In de bus en tijdens het bezoek aan de vier bibliotheken was het naast het opdoen van inspiratie, ook mogelijk om te netwerken. Veel deelnemers gaven aan dat het hielp om eens met andere ogen naar hun eigen bibliotheek te kijken en te ontdekken wat ze direct kunnen toepassen in hun werk.

Rosa de Rijk, collectiespecialist Bibliotheek Zuid-Kennemerland: “Uitwisselen met collega’s uit het land heeft een enorme meerwaarde. Soms loop je zelf al maanden met een idee rond en heeft iemand anders iets soortgelijks net gedaan. Daarover praten zorgt ervoor dat je je plannen makkelijker kunt scherpstellen.”

Omdat het een groot succes was, vond er in januari 2025 weer een tour plaats. Deelnemers verzamelden zich in Den Bosch met het Landelijk Community Librarian Network en 50 community librarians bezochten bibliotheken in Woudrichem (Bibliotheek Altena) en Schijndel (NOOB).

Meer info? [Neem contact op met Adviseur programmering Lotte Kok.](#)

Lees ook [Op bustour naar inspiratie voor Third places.](#)

Hollandse directeuren naar Vlaanderen en Brussel

Om het jaar gaan de leden van beide directeurennetwerken SOOB (Noord-Holland) en BOZH (Zuid-Holland) ter inspiratie op buitenlandse studiereis. In juni 2024 bezochten zo'n 25 bibliotheekdirecteuren en -managers Vlaanderen en Brussel. In een straf tempo bezochten zij Mechelen (Het Predikheren), Brussel (Muntpunt), Aalst (Utopia), Herzele (De Wattenfabriek), Gent (De Krook) en Antwerpen (Permeke). Ook maakte ze kennis met Cultuurconnect, vergelijkbaar met de inmiddels in Nederland opgerichte coöperatie Samen Digitaal Innoveren.

De gezochte inspiratie is zeker gevonden! Door (zeer) fraaie gebouwen te bezoeken en kennis op te doen over relevante programmering, slimme samenwerkingen en werkwijzen. Maar ook – en dat is vooral wat de deelnemers hebben ervaren – door de krachtige, gericht gedreven en

sympathieke directeuren, diensthoofden, cultuurcoördinatoren, (hoofd)bibliothecarissen, communitymanagers en gewestelijke en gemeentelijke programmaleiders en afdelingshoofden, waarmee is kennisgemaakt. Ten opzichte van eerdere buitenlandse reizen voelden de leden van het Hollandse gezelschap een sterkere collegiale band en is de overtuiging ontstaan dat we meer voor elkaar kunnen betekenen.

Goed gesprek

Onze gemeenschappelijke taal maakte de onderlinge communicatie en het begrip voor elkaar makkelijker. Dat werd onder meer duidelijk tijdens het goede gesprek dat in Brussel werd gevoerd met een vertegenwoordiging van het Vlaamse en Brusselse bibliotheekwerk. Daarin was met name aandacht voor de politieke en maatschappelijke context waarbinnen het bibliotheekwerk aan beide zijden van de grens is georganiseerd en functioneert. Heel interessant om de verschillen en overeenkomsten te bespreken en daarvan wijzer te worden.

Missie geslaagd

Anita Ruder, directeur-bestuurder van KopGroep Bibliotheken, maakte een mooi [verslag](#) van de reis. Daarin zegt ze onder meer: “Het was geweldig om de verschillende bibliotheken te bekijken en geïnspireerd te raken door onze Vlaamse collega’s. Maar het was vooral waardevol om dit samen te doen. Op stap met zo’n grote groep collega’s levert veel gespreksstof en uitwisseling op. En veel gezelligheid!”

Meer weten? [Neem contact op met onze Netwerkadviser Dick van Tol.](#)

Nieuwe samenwerkingen door Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden

Door de Impulsregeling Masterplan Basisvaardigheden was er in 2024 nog veel extra financiering beschikbaar voor de samenwerking tussen bibliotheek en school op het gebied van leesbevordering. Dit geld was vooral bedoeld voor de intensivering van BoekStart in de Kinderopvang en de Bibliotheek *op school*. Alle bibliotheken in Noord-Holland en Zuid-Holland hebben de kans gegrepen om hun samenwerkingen flink uit te breiden. Dat is goed gelukt! We telden maar liefst 635 nieuwe samenwerkingen. Probiblio ondersteunde deze bibliotheken.

In 2022 maakte OCW, na onderhandelingen met Stichting Lezen, 12,9 miljoen euro vrij voor nieuwe locaties in kinderopvang, primair onderwijs en vmbo's in Noord- en Zuid-Holland via Probiblio. Bibliotheken in deze provincies vroegen voor 545 samenwerkingen subsidie aan onder deze regeling. In 2023 zette OCW deze ondersteuning voort door 73,9 miljoen euro beschikbaar te stellen voor drie jaar, voor zowel nieuwe als bestaande onderwijs-bibliotheeksamenwerkingen, inclusief uitbreiding naar praktijk-, speciaal, nieuwkomers- en beroepsonderwijs.

Doorontwikkeling

Voor deze tweede regeling hebben bibliotheken uit het werkgebied van Probiblio ruim 300 nieuwe samenwerkingen aangevraagd, naast meer dan 900 doorontwikkellocaties van bestaande samenwerkingen met het onderwijs.

In 2025 is er ook geld gereserveerd voor nieuwe en bestaande locaties. Probiblio blijft de regelingen in de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland coördineren en bibliotheken helpen bij het opstarten van nieuwe samenwerkingen en het doorontwikkelen en versterken van bestaande samenwerkingen.

Meer weten over het Masterplan Basisvaardigheden? [Neem contact op met Adviseur educatie Geert-Jan Davelaar.](#)

Nieuwe groep trainees van start

Na het succesvolle eerste traineeship kon een vervolg niet uitblijven: Probiblio startte in september 2024 met een nieuwe traineepool! Met hun frisse blik en nieuwe energie dragen trainees bij aan het versterken van de veranderende rol van bibliotheken. Daarnaast is het een slimme manier om jong talent aan te trekken en de uitstroom van ervaren medewerkers op te vangen.

Het traineeship biedt ambitieuze jongeren de kans zich te ontwikkelen én laat zien dat bibliotheken aantrekkelijke

werkgevers zijn. Want als je wilt dat de beste mensen voor jouw sector kiezen, moet je laten zien wat je te bieden hebt. Het programma is grotendeels hetzelfde gebleven: in 2 jaar tijd werken de trainees aan 3 verschillende opdrachten bij bibliotheken en volgen ze een uitgebreid ontwikkelprogramma. Door intensieve begeleiding en coaching landen ze soepel in de organisatiecultuur en leren ze snel de benodigde vaardigheden.

Vernieuwde wervingsaanpak

Wat wél anders was dan bij de eerste keer? De wervingsaanpak! We gebruikten dit keer een andere strategie met aansprekende content, gerichte onlinecampagnes en inzet van sociale media. En met succes: er solliciteerden maar liefst 76 sollicitanten. Adviseur marketing Hennie van der Werff schreef er een blog over.

Trainee Claire Majoor vertelt: “Ik heb me de afgelopen maanden gebogen over de vraag hoe de Belevenistafels in Bibliotheek Hilversum ingezet kunnen worden. Daarnaast heb ik meegewerkt bij het team programmering. Daar heb ik gezien hoe divers het aanbod van de bibliotheek is, maar ook hoeveel maatschappelijke waarde de activiteiten leveren. Dat maakt bibliotheekwerk zo mooi.”

Van trainee naar bibliotheekprofessional

Tijdens het traineeship ontwikkelen trainees een brede kijk op de diverse functies en de toegevoegde waarde van bibliotheken, waardoor ze ontdekken waar hun talenten liggen en wat ze zelf kunnen en willen bijdragen. Maar liefst 90% blijft na afronding binnen de sector werkzaam.

De eerste groep trainees heeft het programma succesvol afgerond, en is inmiddels aan de slag bij diverse bibliotheken. Ze vervullen functies als programmamaker Taal, adviseur Digitaal Burgerschap, community librarian of taalconsulent. Directeur-bestuurder Ankie Kessler, de Bibliotheek AanZet: “Ik ben blij met het succes van de

eerste ronde traineeship. Mooi om op deze manier samen mensen op te leiden en de kans te bieden om voor bibliotheken te gaan werken.”

Meer weten? Neem contact op met Esmée Beekman.

Cijfers

Cijfers medewerkers Probiblio [+](#)

Cijfers 2024 [+](#)

Cijfers bibliotheken in werkgebied [+](#)

Cijfers logistiek [+](#)

Ondernemingsraad Probiblio werkt aan toekomstbestendige organisatie

De ondernemingsraad (OR) van Probiblio zet zich ook in 2024 actief in voor een organisatie waar medewerkers gezond en met plezier (samen)werken. De OR-leden bewaken en borgen de betrokkenheid en waardering van alle collega's. Ook zijn ze alert op de ontwikkelingen om ons heen, en wat dat voor onze organisatie betekent. In nauwe samenspraak met de directie werken ze zo aan een toekomstbestendig Probiblio.

De OR ontving in 2024 twee instemmingsverzoeken en een adviesaanvraag van de directeur-bestuurder:

- Instemmingsverzoek Regeling Misstanden ('klokkenluidersregeling')
- Instemmingsverzoek Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO)
- Adviesaanvraag Voorgenomen besluit opsplitsing afdeling Educatie

De OR stemde in met de verzoeken en adviseerde positief op de aanvraag. Veel van de adviezen van de OR zijn opgenomen in de definitieve besluiten.

De ondernemingsraad voerde afgelopen jaar zes keer overleg met de directeur-bestuurder. Belangrijke onderwerpen van gesprek waren onder andere: de oprichting van de coöperatie Samen Digitaal Innoveren (en de gevolgen van dit 'aanbestedingstraject' bibliotheekautomatisering), de resultaten van het medewerkersonderzoek, Risico-inventarisatie & -evaluatie (RI&E), resultaten klanttevredenheidsonderzoek onder directeuren, de jaarrekening 2023 en het bestuursverslag.

Regelmatig ontving de OR rapportages over de formatie, het ziekteverzuim en de tijdelijke inhuur. Daarnaast kwam er informatie vanuit de diverse gremia in de bibliotheekbranche. De OR spreekt haar waardering uit voor de prettige samenwerking met de directeur-bestuurder en de open wijze waarop de overlegvergaderingen verlopen.

Op verzoek van de OR en vooruitlopend op toekomstige wetgeving, stelde de directeur-bestuurder een proefrapportage op, waarbij verkend werd of er binnen Probiblio sprake is van een loonkloof. Er is afgesproken dat dit een jaarlijks terugkerend thema zal zijn.

Meer weten? [Neem contact op met vicevoorzitter Aniek van Son.](#)

Raad van Toezicht

De [Raad van Toezicht](#) (RvT) van Probiblio houdt toezicht op het bestuur en adviseert en ondersteunt de directeur-bestuurder. Met veel waardering kijkt de Raad van Toezicht terug op een mooi jaar voor Probiblio. In 2024 overlegde de RvT 4 keer met de directeur-bestuurder.

Voorzitter Yvonne Walvisch-Stokvis vertelt: “Een groot onderwerp in 2024 was de oprichting van de Coöperatie Samen Digitaal Innoveren (SDI). Deze coöperatie beoogt voor haar 110 leden (bibliotheekorganisaties en alle POI's) digitale innovaties te realiseren en aanbestedingen te doen. De uitvoering van de aanbesteding van een gemeenschappelijk bibliotheek systeem was in 2024 een belangrijke stap.

Verder was er vanuit de RvT aandacht voor het Meerjarenbeleidsplan 2025-2028. Omdat het van groot belang is voor de koers van Probiblio hebben we, toen dit plan nog in voorbereiding was, een extra informeel overleg gehad. De Raad van Toezicht heeft het plan vervolgens goedgekeurd.”

“Om een breder beeld te krijgen van de activiteiten ter plekke vond één van de vergaderingen op de Lireweg plaats bij het team Logistiek en Collecties van Probiblio. Daar werd een informatieve ontvangst verzorgd en kregen wij meer zicht op de werkzaamheden. Zoveel mogelijk leden van de Raad van Toezicht zijn aanwezig geweest bij het feest ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van Probiblio en het winterfeest.” “De toekomst van Probiblio is rooskleurig te noemen. Er is maatschappelijk veel waardering voor de plek die de bibliotheken innemen, en hoe goed ze inspelen op ontwikkelingen in de samenleving. Het is zeer waardevol hoe Probiblio daarbij op uiteenlopende terreinen ondersteunt. In 2025 verwachten we de prettige onderlinge samenwerking en die met de directeur-bestuurder en de hele organisatie voort te zetten. De zelfevaluatie van de Raad van Toezicht vindt dan plaats onder externe begeleiding. Onze intentie is om een van de RvT-vergaderingen in 2025 bij een bibliotheek binnen het werkgebied te organiseren en daar een rondleiding te krijgen om te horen wat er speelt.”

Samenstelling van de Raad van Toezicht

De leden van de RvT zijn afkomstig uit het openbaar bestuur, not-for-profitorganisaties en het bedrijfsleven. De volgende personen maakten in 2024 deel uit van de RvT van Probiblio:

- Mevrouw Yvonne Walvisch-Stokvis (voorzitter)
- De heer Pablo van Klinken
- Mevrouw Merida Steba
- De heer Enes Güven
- Mevrouw Ellen Sinnige

Colofon

Coördinatie: Yvette Hazebroek

Eindredactie: Annemarie Clay

Interviews: Lara Freeling, Stefan Hoegen, Martine van Blaaderen, Sigrid van der Ploeg en Yvette Hazebroek

De ondersteuning van het openbare bibliotheekwerk door Probiblio in Noord- en Zuid-Holland is mede mogelijk dankzij substantiële subsidies van de provincie Noord-Holland en de provincie Zuid-Holland.

Vragen?

Annemarie Clay

Manager Communicatie

 [Mail Annemarie](#)

 [06 12 98 46 37](#)

Meer over Annemarie →

Voor jou geselecteerd

 Interview

Informatieplan geeft fusie tussen bibliotheek en Artiance vorm

 Publicatie

Onderzoek effecten mediagebruik op taalontwikkeling jonge kinderen

✕ Toolkit

Bibliotheekplaza in praktijk 2025

**Alle diensten van Probiblio voor jouw
bibliotheek op een rij!!**

[Bekijk alle diensten](#)

Op zoek naar advies of support? Neem contact met ons op via
023 55 46 100 of mail naar info@probiblio.nl

[Bekijk alle contactmogelijkheden](#)

[Log in op het Rapportageportaal](#)

Nieuwsbrief

Schrijf je in voor één van onze nieuwsbrieven

Thema's

Organisatieondersteuning

Over Probiblio

© 2025 Probiblio. All rights reserved.

[Cookie](#)

[Privacy](#)

[Disclaimer](#)

[Algemene voorwaarden & tarieven](#)

[Toegankelijkheid](#)